

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 บทสรุป

งานวิจัยเฉพาะเรื่องนี้เป็นการศึกษาเรื่องรูปแบบของ Inflation-indexed Bond ซึ่งทำให้ทราบถึงลักษณะและรูปแบบต่าง ๆ ของ Inflation-indexed Bond ที่มีใช้อยู่ในปัจจุบัน รวมถึงการออกแบบ และประเด็นสำคัญต่าง ๆ ของตราสารหนี้ประเภทนี้ สาเหตุต่าง ๆ ที่สนับสนุนให้ผู้ออกตราสารหนี้ และผู้ลงทุนในตราสารหนี้ควรใช้ Inflation-indexed Bond นอกจากนี้ ยังทำให้ทราบถึงประเภทของตราสารหนี้ต่าง ๆ และการออกตราสารหนี้ในตลาดตราสารหนี้ไทย ผู้ลงทุนและวิธีการลงทุนในตลาดตราสารหนี้ เส้นอัตราผลตอบแทน (Yield Curve) รวมถึงโครงสร้างของผู้ออกและผู้ลงทุนในตลาดตราสารหนี้ในปัจจุบัน

นอกจากนี้ ในการศึกษาเปรียบเทียบผลตอบแทนจากการลงทุนระหว่างตราสารหนี้ปกติ (Conventional Bond) กับ Inflation-indexed Bond จากการใช้ทฤษฎีและแนวคิดต่าง ๆ ทางเศรษฐศาสตร์มาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ และปัจจัยต่าง ๆ ทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องกับการมี Inflation-indexed Bond ในตลาดตราสารหนี้ไทย เพื่อให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นประโยชน์แก่บุคคลที่สนใจ หรือผู้ที่เกี่ยวข้องในตลาดตราสารหนี้ ให้สามารถนำข้อมูลจากการศึกษาค้นคว้าไปใช้ในการวางแผนพัฒนาผลิตภัณฑ์ตราสารหนี้ในตลาดตราสารหนี้ไทยต่อไป

จากการรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมินำมาวิเคราะห์และพิจารณา ผลการศึกษาที่ได้ พบว่า Inflation-indexed Bond เป็นตราสารหนี้ประเภทหนึ่งที่ถูกออกแบบมาเพื่อช่วยปกป้องผู้ลงทุนและผู้ออกตราสารหนี้จากการเปลี่ยนแปลงในระดับราคาที่แท้จริง และรักษาระดับต้นทุนทางการเงินที่แท้จริงของผู้ออกตราสารหนี้หรือผู้กู้ให้ยังคงเท่าเดิมภายหลังที่จัดผลของอัตราเงินเฟ้อแล้ว โดยตราสารหนี้ประเภทนี้ได้นำกระแสเงินสดที่ได้รับ หรือจ่ายไปอิงไว้กับเงินเฟ้อ ซึ่งสะท้อนด้วยดัชนีราคาตัวใดตัวหนึ่ง แต่ทั้งนี้ ตราสารหนี้ประเภทนี้ยังไม่มีปรากฏใช้ในตลาดตราสารหนี้ไทย

Inflation-indexed Bond ยังมีรูปแบบโครงสร้างกระแสเงินสดที่หลากหลายโดยทั่วไป มี 5 รูปแบบ ซึ่งเป็นที่นิยมอยู่ 2 รูปแบบ คือ Capital Indexed Bond (CIB) และ Interest Indexed Bond (IIB) ส่วนอีก 3 รูปแบบ คือ Current Pay Bond (CPB), Indexed Annuity Bond (IAB)

และ Indexed Zero-Coupon Bond (IZCB) และพบว่า CIB เป็นที่นิยมมากที่สุด เนื่องจากสามารถปกป้องความเสี่ยงจากภาวะเงินเฟ้อได้ดีกว่า

จากการศึกษาพบว่า มีสาเหตุอยู่หลายประการที่ผู้ออกตราสารหนี้ควรออก Inflation-indexed Bond ได้แก่ ทำให้ผู้ออกตราสารหนี้มีต้นทุนในการจัดหาเงินต่ำกว่าการออกตราสารหนี้ปกติ เพราะช่วยลด Inflation Risk Premium ในผลตอบแทนของตราสารหนี้ปกติ สำหรับภาครัฐ การออก Inflation-indexed Bond จะช่วยในการบริหารความเสี่ยงได้ดีขึ้น แต่การพัฒนาตราสารหนี้ประเภทนี้ในหลายประเทศก็ยังเป็นไปอย่างช้า ๆ เนื่องจากข้อจำกัดต่าง ๆ เช่น กฎระเบียบในการออก กฎเกณฑ์ด้านภาษีทำให้เกิดการขาดสภาพคล่อง ดังนั้น การออก Inflation-indexed Bond อาจไม่ก่อให้เกิดการประหยัดต้นทุนเพราะจะต้องมีส่วนชดเชยสภาพคล่อง

สำหรับผู้ลงทุนแล้ว Inflation-indexed Bond จะช่วยปกป้องความเสี่ยงด้านเงินเฟ้อ และผลตอบแทนที่แท้จริงที่มีความแน่นอนกว่าเมื่อเปรียบเทียบกับสินทรัพย์อื่น ๆ แต่ในทางปฏิบัติก็ยังมีปัจจัยที่ทำให้ผู้ลงทุนไม่ต้องการจะลงทุนใน Inflation-indexed Bond ได้แก่ การที่มีสภาพคล่องต่ำกว่าตราสารหนี้ปกติ กฎเกณฑ์ด้านภาษี และพฤติกรรมของผลตอบแทนที่ไม่ค่อยน่าพึงพอใจที่เคยเกิดขึ้นในอดีต แต่อย่างไรก็ตาม ยังไม่มีทรัพย์สินหรือเครื่องมือทางการเงินใด ๆ ที่สามารถปกป้องความเสี่ยงด้านเงินเฟ้อได้ดีเท่า Inflation-indexed Bond

ในการศึกษาเปรียบเทียบผลตอบแทนจากการลงทุนระหว่างตราสารหนี้ปกติกับ Inflation-indexed Bond โดยการสร้างแบบจำลองของ Inflation-indexed Bond ที่ได้จากการนำตราสารหนี้ปกติ คือ พันธบัตรรัฐบาลรุ่น LB167A เป็นองค์ประกอบพื้นฐาน ภายใต้สมมติฐานของอัตราเงินเฟ้อคาดการณ์ตลอดอายุของตราสารที่ร้อยละ 3.192624 ต่อปี เพื่อกำหนดอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงของ Inflation-indexed Bond ที่ทำให้ผู้ลงทุนไม่เกิดความแตกต่างในผลตอบแทนที่เป็นมูลค่าปัจจุบันสุทธิที่ได้รับ จะได้อัตราดอกเบี้ยหน้าตัวของตราสารหนี้ทั้ง 4 รูปแบบ ดังนี้

Conventional Bond อัตราดอกเบี้ย (ที่เป็นตัวเงิน) ร้อยละ 5.400000 ต่อปี

Capital Indexed Bond (CIB) อัตราดอกเบี้ย (ที่แท้จริง) ร้อยละ 2.172693 ต่อปี

Interest Indexed Bond (IIB) อัตราดอกเบี้ย (ที่แท้จริง) ร้อยละ 2.207376 ต่อปี

Current Pay Bond (CPB) อัตราดอกเบี้ย (ที่แท้จริง) ร้อยละ 2.172693 ต่อปี

ผลการศึกษารูปได้ว่า กระแสเงินสดของ Conventional Bond จะคงที่ในทุกระดับอัตราเงินเฟ้อ ขณะที่กระแสเงินสดของ Inflation-indexed Bond จะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกับอัตราเงินเฟ้อที่เปลี่ยนแปลงไป เนื่องจาก Inflation-indexed Bond เป็นตราสารหนี้ที่มีกระแสเงินสดอิงกับดัชนีราคาที่ใช้วัดอัตราเงินเฟ้อ

Conventional Bond จะให้ระดับของอัตราผลตอบแทนที่เป็นตัวเงินคงที่ในทุกระดับอัตราเงินเฟ้อ แต่อัตราผลตอบแทนที่แท้จริงจะเปลี่ยนแปลงในทิศทางตรงกันข้ามกับอัตราเงินเฟ้อ ในขณะที่ Inflation-indexed Bond จะให้อัตราผลตอบแทนที่เป็นตัวเงินเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางเดียวกับอัตราเงินเฟ้อ แต่อัตราผลตอบแทนที่แท้จริงจะคงที่ทุกระดับอัตราเงินเฟ้อ ดังนั้น การลงทุนใน Inflation-indexed Bond จะให้ความแน่นอนในระดับของอัตราผลตอบแทนที่แท้จริง

แต่ทั้งนี้ กฎเกณฑ์ด้านภาษีเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ผลตอบแทนที่แท้จริงภายหลังหักภาษีเกิดความไม่แน่นอน เนื่องจากส่วนปรับอัตราเงินเฟ้อที่เกิดขึ้นจะต้องเป็นฐานการคำนวณภาษี ซึ่งจากการศึกษาพบว่า ยิ่งอัตราเงินเฟ้อเพิ่มสูงขึ้น ผลตอบแทนที่แท้จริงภายหลังหักภาษีของ Inflation-indexed Bond ยิ่งลดลง

นอกจากนี้ โดยทั่วไป Inflation-indexed Bond จะให้ Duration ที่มากกว่า Conventional Bond ซึ่งอาจเหมาะกับผู้ลงทุนที่ต้องการจับคู่กับหนี้สินหรือภาระผูกพันระยะยาว แต่อย่างไรก็ตาม ยิ่งตราสารหนี้มี Duration ยาวเท่าไร ยิ่งแสดงว่าตราสารหนี้ที่มีการตอบสนองของราคาตราสารหนี้ต่ออัตราผลตอบแทนที่มากด้วยเช่นกัน

ตัวแปรสำคัญ คือ ระดับอัตราเงินเฟ้อคาดการณ์ตลอดอายุตราสารหนี้ ซึ่งเป็นระดับที่สามารถบอกได้ถึงผลตอบแทนของ Conventional Bond เมื่อเปรียบเทียบกับ Inflation-indexed Bond ณ ระดับอัตราเงินเฟ้อที่เกิดขึ้นจริงที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ถ้าอัตราเงินเฟ้อที่เกิดขึ้นจริงต่ำกว่าอัตราเงินเฟ้อคาดการณ์ ผลตอบแทนโดยรวมทั้งในรูปตัวเงิน และอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงของ Conventional Bond จะสูงกว่าผลตอบแทนของ Inflation-indexed Bond ในทางตรงกันข้าม ถ้าอัตราเงินเฟ้อที่เกิดขึ้นจริงสูงกว่าอัตราเงินเฟ้อคาดการณ์ ผลตอบแทนของ Conventional Bond จะต่ำกว่าผลตอบแทนของ Inflation-indexed Bond โดยเปรียบเทียบ

แม้ว่า Inflation-indexed Bond จะมีข้อดีและก่อให้เกิดประโยชน์ในการลงทุนแก่ทั้งผู้ลงทุนและผู้ออกตราสารหนี้ รวมไปถึงประโยชน์ต่อระบบเศรษฐกิจในหลายด้าน แต่ในทางปฏิบัติ การใช้ Inflation-indexed Bond ภายใต้อสภาพแวดล้อม สถานการณ์ ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่แตกต่างกันอาจทำให้ผลของการใช้ตราสารหนี้ประเภทนี้แตกต่างกันได้ ซึ่งพบว่า มีหลายปัจจัยทางเศรษฐกิจของไทยที่อาจเอื้ออำนวยให้มี Inflation-indexed Bond ในตลาดตราสารหนี้ไทย ได้แก่ ความผันผวนของอัตราเงินเฟ้อที่ส่งผลกระทบต่ออัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง แนวโน้มการเพิ่มขึ้นของอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ ความต้องการระดมทุนของภาครัฐและภาคเอกชน และการสนับสนุนจากภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในขณะเดียวกัน พบว่า มีปัจจัยที่อาจเป็นอุปสรรคต่อการมี Inflation-indexed Bond ได้แก่ การที่อัตราเงินเฟ้ออยู่ในระดับต่ำ ความยากในการเข้าใจใน

Inflation-indexed Bond การขาดสภาพคล่องของตราสารหนี้ กฎเกณฑ์ด้านภาษีที่ไม่เอื้ออำนวย ความเสี่ยงในการเปลี่ยนแปลงองค์ประกอบของดัชนีราคาที่ใช้อ้างอิง และยังมีทางเลือกอื่น ๆ ในการลงทุนเพื่อปกป้องความเสี่ยงจากเงินเฟ้อได้

อย่างไรก็ตาม ตลาดตราสารหนี้ไทยเพิ่งได้มีการพัฒนาขึ้นอย่างจริงจังตั้งแต่ช่วงหลังวิกฤตเศรษฐกิจปี พ.ศ. 2540 แต่ตราสารหนี้ส่วนใหญ่ยังเป็นตราสารหนี้ที่ไม่มีความหลากหลายมากนัก โดยผู้ที่มีบทบาทสำคัญในตลาดตราสารหนี้ คือ ภาครัฐ ซึ่งเป็นผู้ออกตราสารหนี้ส่วนใหญ่ในตลาดตราสารหนี้ไทย ดังนั้น แนวทางในการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ไทยในอนาคต ทางภาครัฐจึงน่าจะยังต้องแสดงบทบาทสำคัญนี้ไปอีกอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นบทบาทของผู้ออกตราสารหนี้ ผู้ลงทุนในตราสารหนี้ ผู้ออกกฎหมายกำกับดูแลการออกตราสารหนี้และตลาดตราสารหนี้ รวมถึงการส่งเสริมและให้ความรู้เกี่ยวกับตราสารหนี้และตลาดตราสารหนี้ ซึ่งจะส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ของไทย

6.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

Inflation-indexed Bond เป็นตราสารหนี้ที่มีลักษณะช่วยปกป้องความเสี่ยงจากอัตราเงินเฟ้อ รักษาระดับอัตราผลตอบแทนที่แท้จริงของผู้ลงทุน และรักษาระดับต้นทุนที่แท้จริงให้แก่ผู้ออกตราสารหนี้ นอกจากนี้ ยังมีประโยชน์หลายด้านทางเศรษฐกิจ แต่ทั้งนี้ ภายใต้อัตราเงินเฟ้อที่มีค่าเป็นบวกทำให้ผู้ออกตราสารหนี้มองว่า การใช้ Inflation-indexed Bond จะทำให้ต้นทุนที่เป็นตัวเงินจากการระดมทุนเพิ่มขึ้น แต่ได้มีงานศึกษาของต่างประเทศ กล่าวว่า การใช้ Inflation-indexed Bond จะช่วยต้นทุนการกู้ยืมในส่วนของ Inflation-Risk Premium ได้¹ อย่างไรก็ตาม ผู้ออกตราสารหนี้ในตลาดตราสารหนี้ไทย ประกอบด้วย ผู้ออกตราสารหนี้ภาคเอกชนซึ่งมีวัตถุประสงค์ในการระดมทุน คือ การลดต้นทุนทางการเงินเป็นสำคัญ และผู้ออกตราสารหนี้ภาครัฐซึ่งมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในฐานะผู้ระดมทุน และพัฒนาตลาดตราสารหนี้ไทย ซึ่งจะมีศักยภาพมากที่สุดในการออก Inflation-indexed Bond เพื่อเป็นทางเลือกหนึ่งให้กับผู้ลงทุน โดยเฉพาะผู้ลงทุนรายย่อยที่ไม่มีทางเลือกในการลงทุนหรือความสามารถในการบริหารเงินมากนัก ซึ่งนอกจากประโยชน์ที่แท้จริงของตราสารหนี้ประเภทนี้ที่จะช่วยปกป้องความเสี่ยงจากภาวะ

¹ ดูรายละเอียดในบทที่ 2 หัวข้อ 2.2 สาเหตุที่ผู้ออกตราสารหนี้ควรออก Inflation-indexed Bond (ข้อ 1.2) การลดต้นทุนการกู้ยืม: ภายใต้กฎของการลด Inflation Risk Premium)

เงินเฟ้อแล้ว ยังมีประโยชน์ในด้านต้นทุนที่ถูกลง การกระจายความเสี่ยง การบริหารจัดการ และส่งเสริมนโยบายการเงินแล้ว อาจมีประโยชน์ทางเศรษฐกิจอื่น ๆ เช่น การช่วยยกระดับการออมภาคครัวเรือนที่มีอยู่เพียงร้อยละ 3.8 เมื่อเทียบกับผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศ ณ ปี พ.ศ. 2547 ให้เพิ่มขึ้นได้ ช่วยพัฒนาตลาดตราสารหนี้ และเพิ่มความหลากหลายในผลิตภัณฑ์ด้านตราสารหนี้ให้มากยิ่งขึ้น และยังทำให้ผู้ลงทุนและผู้ที่เกี่ยวข้องได้ศึกษารูปแบบและกลไกการทำงานของ Inflation-indexed Bond เป็นต้น อย่างไรก็ตาม สำหรับผลประโยชน์เชิงประจักษ์ด้านการลดต้นทุนการจัดหาเงินทุนจาก Inflation Risk Premium การกระจายความเสี่ยงของหนี้สาธารณะ และการส่งเสริมความน่าเชื่อถือของนโยบายการเงินของประเทศ และการออมของประเทศ อาจต้องใช้เวลาในการศึกษาเพิ่มเติมต่อไป

ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นประโยชน์อย่างยิ่งแก่ผู้ลงทุนและผู้ออกตราสารหนี้ที่จะออก Inflation-indexed Bond ผู้ออกตราสารหนี้ควรศึกษาประโยชน์ส่วนเพิ่มเปรียบเทียบกับต้นทุนส่วนเพิ่มของการออกตราสารหนี้ประเภทนี้ ศึกษาถึงกลุ่มผู้ลงทุน และกำหนดกลุ่มผู้ลงทุนเป้าหมายให้ชัดเจน เพื่อนำไปสู่การออกแบบ Inflation-indexed Bond ที่เหมาะสมกับความต้องการ และยังรวมถึงการให้ความรู้ความเข้าใจในการระดมทุนและการลงทุนใน Inflation-indexed Bond อาทิเช่น การเลือกดัชนีราคาที่มีความน่าเชื่อถือ เป็นการสะท้อนถึงความเสี่ยงจากเงินเฟ้อที่ผู้ลงทุนกลุ่มนั้นเผชิญอยู่ การเลือกโครงสร้างกระแสเงินสดของ Inflation-indexed Bond ที่จะสามารถปกป้องความเสี่ยงจากอัตราเงินเฟ้อได้ดี เป็นต้น ซึ่งจากการศึกษา พบว่า Capital Indexed Bond (CIB) เป็นตราสารหนี้ที่สามารถปกป้องความเสี่ยงจากเงินเฟ้อได้ดีที่สุด เนื่องจากมีส่วนปรับอัตราเงินเฟ้อให้ทั้งเงินต้นและดอกเบี้ย การคำนวณอัตราเงินเฟ้อแบบทบต้นตลอดอายุตราสารทำให้กระแสเงินสดแต่ละงวดได้รับการคุ้มครองจากอัตราเงินเฟ้อตลอดอายุตราสาร การกำหนดจ่ายส่วนปรับอัตราเงินเฟ้อบนดอกเบี้ยจะจ่ายตามงวดของการจ่ายดอกเบี้ย และส่วนปรับอัตราเงินเฟ้อบนเงินต้นจะจ่ายเมื่อครบกำหนด และจากการศึกษาตลาด Inflation-indexed Bond ในต่างประเทศ พบว่า ส่วนใหญ่แล้วจะนิยมใช้ Capital Indexed Bond (CIB) มากที่สุด

และเนื่องจาก Inflation-indexed Bond เป็นตราสารหนี้ประเภทใหม่ ผู้มีศักยภาพในการออกและพัฒนาตราสารหนี้ประเภทนี้ได้ คือ ภาครัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยหากมีการออก Inflation-indexed Bond ในตลาดตราสารหนี้ไทย จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องได้รับการผลักดันและสนับสนุนจากภาครัฐในการออกตราสารหนี้ รวมไปถึงการให้ความรู้ความเข้าใจในการระดมทุนและการลงทุนใน Inflation-indexed Bond การออกกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับต่าง ๆ

เพื่อที่จะรองรับและส่งเสริมให้ Inflation-indexed Bond เกิดขึ้นและประสบความสำเร็จ เพื่อให้ประโยชน์ของตราสารหนี้ประเภทนี้สัมฤทธิ์ผลได้

6.3 ข้อจำกัดในการศึกษา

แม้ว่างานวิจัยเฉพาะเรื่องนี้ ทำให้ทราบถึงรูปแบบต่าง ๆ ของ Inflation-indexed Bond ที่เป็นที่ยอมรับใช้อย่างแพร่หลายในต่างประเทศ รวมทั้งประสบการณ์ของต่างประเทศที่ได้พัฒนาและมีการใช้ Inflation-indexed Bond เป็นเครื่องมือในการป้องกันความเสี่ยงจากเงินเฟ้อทั้งในแง่ของผู้ออกตราสารหนี้และผู้ลงทุน อย่างไรก็ตาม รูปแบบจำลองที่ได้สร้างขึ้นสำหรับศึกษาเปรียบเทียบผลตอบแทนจากการลงทุนระหว่างตราสารหนี้ปกติกับ Inflation-indexed Bond ประเภทต่าง ๆ ยังมีข้อจำกัดอยู่หลายประการ อาทิเช่น อัตราเงินเฟ้อคาดการณ์และอัตราคิดลดที่ถูกสมมติให้มีค่าคงที่ตลอดอายุของตราสารหนี้ ประกอบกับไม่ได้นำเอา Indexation Lag มารวมไว้ในการวิเคราะห์ เป็นต้น

สำหรับในส่วน of ข้อมูลปฐมภูมินั้น ผู้เขียนได้เรียนขอความอนุเคราะห์ไปทั้งหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนหลายแห่งเพื่อให้ได้ข้อมูลที่มีความสมบูรณ์มากขึ้น แต่เนื่องจากข้อจำกัดด้านเวลา ความพร้อมของผู้ให้สัมภาษณ์ และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ Inflation-indexed Bond ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลหรือเข้าสัมภาษณ์หน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญได้ในบางแห่ง อาทิเช่น กลุ่มผู้ลงทุนที่เป็นบริษัทผู้ค้า สถาบันการเงิน กองทุนรวม โดยเฉพาะอย่างยิ่งการไม่ได้เข้าสัมภาษณ์กลุ่มผู้ออกตราสารหนี้ภาครัฐ ได้แก่ สำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ และรัฐวิสาหกิจ ซึ่งมีบทบาทสำคัญมากและมีศักยภาพในการริเริ่มพัฒนาผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ด้านตราสารหนี้ในตลาดตราสารหนี้ไทยได้

ดังนั้น ผู้ที่สนใจศึกษาเกี่ยวกับ Inflation-indexed Bond ในอนาคต อาจกำหนดให้อัตราเงินเฟ้อคาดการณ์และอัตราคิดลดมีความแตกต่างกันในแต่ละช่วงเวลา รวมทั้งนำ Indexation Lag เข้ามารวมอยู่ในการวิเคราะห์ด้วย ก็จะทำให้ภาพของการเปรียบเทียบผลตอบแทนระหว่างตราสารหนี้ปกติกับ Inflation-indexed Bond มีความชัดเจนมากขึ้น นอกจากนี้ การเก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิเพิ่มเติมจากการสัมภาษณ์หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งจากสำนักงานบริหารหนี้สาธารณะ กระทรวงการคลัง เพื่อทำให้ทราบถึงมุมมองเกี่ยวกับ Inflation-indexed Bond ได้ชัดเจนขึ้น เนื่องจากกระทรวงการคลังเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาตลาดตราสารหนี้ไทย ซึ่งข้อเสนอแนะต่าง ๆ เหล่านี้น่าจะเป็นประโยชน์สำหรับงานศึกษาวิจัยในอนาคต